

Toevluchtsoord

Jérôme Loubry bij Boekerij:

Toevluchtsoord
Verdoemd

JÉRÔME LOUBRY

TOEVLUCHTSOORD

Ze zegt te zijn ontsnapt van een eiland. Maar niemand
heeft ooit van dat eiland gehoord.

Eerste druk november 2020

Tweede druk maart 2022

ISBN 978-90-225-9525-1

ISBN 978-94-023-1577-6 (e-book)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Les refuges*

Vertaling: Saskia Taggenbrock

Omslagontwerp: Bürosüd

Omslagbeeld: © Daniele Schneider

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2019 Jérôme Loubry, Calmann-Lévy

© 2020 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Loan

*Mein Vater, mein Vater, und siehst du nicht dort
Erlkönigs Töchter am düstern Ort?
Mein Sohn, mein Sohn, ich seh es genau:
Es scheinen die alten Weiden so grau.*

– Goethe, *Erlkönig*

*Ach vader, ach vader, kijk ginds naast de baan
Zie je de koning zijn dochters niet staan?
Mijn zoon, ik zie ze helder en klaar;
Het lijken die oude grijze wilgen daar.*

– Goethe, *De Elfenkoning*

SEPTEMBER 2019

François Villemin opende de deur van de collegezaal die hem ter beschikking was gesteld door de universiteit van Tours, en nodigde de studenten uit om plaats te nemen op de banken van het amfitheater.

‘Welkom allemaal,’ begon hij, terwijl hij zijn laptop op het bureau legde en aansloot op het digitale schoolbord.

Met zijn beige wollen pak, zijn slanke postuur, zijn kale schedel en zijn verzorgde witte baard zag hij eruit als een Schotse acteur. Vanwege hun jonge leeftijd was Sean Connery natuurlijk bij maar weinig van de aanwezigen in de zaal bekend. Maar hij hield de gelijkenis met enig leedvermaak in stand, en vond hun onwetendheid amusant, zoals een professor glimlacht als een student vergeet zijn bronnen te vermelden.

Hij wachtte tot iedereen was gaan zitten, dimde, nu hij de volledige aandacht van zijn gehoor had, de verlichting in de zaal en begon zijn college.

‘Voor deze tweede sessie, die ik “Toevluchtsoord Sandrine” heb genoemd, zullen we een geval uit de jaren tachtig bespreken. Net als de vorige keer ga ik eerst de feiten weergeven, en daarna zullen we verdergaan met de vragen. Ik waarschuw jullie dat het zinloos is om op jullie smartphones naar verwijzingen te zoeken of in jullie jonge geheugen te wroeten om je deze zaak te herinneren. Er is geen enkel spoor van te vinden, nergens. En aan het eind van dit college zullen jullie begrijpen waarom...’

*‘Denk aan iets anders...
Zeg je gedicht op, bijvoorbeeld...
Dan wordt het makkelijker...
Je zult zien, als je lerares je morgen overhoort,
zul je me dankbaar zijn...
Kom...
Kom dichterbij...
Dan wordt het makkelijker...’*

EERSTE BAKEN
HET EILAND

I

1949

Valérie gooide de stok met een krachtige worp. Hij legde een hoge boog af, trotseerde de grijze wolken en viel vervolgens met een doffe klap op het zand. De blonde labrador vloog er meteen op af, nam hem in zijn bek, kwispelde van plezier en rende terug naar zijn bazin, die over het strand zijn kant op slenterde.

‘Vooruit! Apport!’

Valérie boog voorover, beloonde haar maatje en gooide het stuk drijfhout opnieuw. Er waaide een fris, licht herfstbriesje. De geur van zout en zeewier, geteisterd door de golven, bedwelmde de kust, terwijl het bleke licht van een nauwelijks ontwaakte zon met moeite door het laaghangende wolkendek brak.

Iedere ochtend wandelden Valérie en Gus, haar twee jaar oude hond, langs de oceaan. Een vast ritueel. Weer of geen weer. Deze dagelijkse wandeling was meer dan de belofte van een moment van samenzijn. Het stelde de jonge vrouw vooral in staat om met volle teugen de vrijheid in te ademen die ze te veel jaren had moeten missen.

Valérie liet de labrador even aan zijn lot over om zich naar de golven te keren die liefdevol naar haar voeten rolden.

Ze sloot haar ogen en luisterde.

Niets.

Niets meer dan het gedreun van de zware golven en het gekrijs van de meeuwen.

Geen Duitse Stuka die door de wolken kwam aangebruld.

Geen dreigende stilte die voorafging aan de dodelijke afdaling van een vernietigende bom.

Geen luchtafweersirene die de bewoners aanspoorde zich te verschansen in hun kelders.

Geen berustend gefluister van de andere mensen, samengepakt in geïmproviseerde schuilplaatsen, die niet durfden op te kijken uit angst met hun door afgrijzen en dood uitgeputte blik de verschrikkelijke inslag aan te trekken.

Valérie zuchtte terwijl er zich een glimlach op haar lippen vormde. Ze deed haar ogen weer open, zag de kleine contouren van een eiland in de verte, verscholen in de zeemist, en keerde toen terug naar de gebouwen aan de boulevard. Haar gezicht betrok. De sluier van verdriet en herinneringen tekende haar voorhoofd met rimpels, maar zoals ze zichzelf een uur eerder terwijl ze haar jas aantrok had beloofd, zou ze niet gaan huilen. Met de bevrijding waren niet alle littekens van de oorlog verdwenen. Kapotte ramen, gehavende gevels, ingestorte daken... *Het kost tijd, veel tijd om de leegte te herstellen*, dacht ze bij het zien van de puinhopen.

Precies op het moment dat er een brok van verdriet in haar keel begon op te wellen, werd ze door geblaf uit haar overpeinzingen gehaald. Een paar meter verderop lag Gus, doodstil, schijnbaar angstig vanwege de zwerm meeuwen die stil hing boven het strand en vervolgens niet ver bij hem vandaan in een duikvlucht naar beneden schoot.

Valérie liep naar hem toe, hurkte naast hem neer en aaide hem.

‘Zijn we bang voor een zwerm vogels?’ fluisterde ze spottend.

Maar het waren inderdaad wel heel veel meeuwen. De aanblik van de hoeveelheid vogels in de lucht die zich vervolgens massaal weer op het zand stortten intrigeerde haar. Normaal gesproken vormden deze vogels slechts kleine groepjes van tien, soms twintig vogels, maar zelden meer. Tenminste, niet voor zover ze zich kon herinneren. Maar ze had durven wedden dat de lucht nu gevuld werd met vleugelgeklap en savelgeklepper van meer dan honderd exemplaren.

Wat kan daar toch zijn? vroeg ze zich af terwijl ze overeind kwam.

Nou, blijf jij dan maar hier hoor, angsthaas. Ik ga het van dichterbij bekijken.

De jonge vrouw liet haar hond achter, wiens klaaglijke gejangk door het gekrijs van de meeuwen overstemd werd. Ze liep naar de grootste samenscholing, zo'n vijftig meter verderop, net aan de rand van de zee. Uit gewoonte wierp ze een blik in de rondte om te controleren of er geen gevaar dreigde, zoals ze alleen door de straten in haar buurt had gelopen, het bonnenboekje in de hand, om iets eetbaars te halen voor haar moeder en broertjes.

Er was niemand.

Het decor was onveranderd: aan de ene kant de stille bouwwallen, aan de andere kant de zee, koud en onverschillig, met in de verte dat nauwelijks zichtbare eiland, niet meer dan een piepklein rotsje. De verontrustende schimmen die overal in de stad rondspookten waren met de komst van de Amerikanen al lang geleden verdwenen. De blikken die je ontmoette als je door de straten liep – blikken die destijds vijandig of angstig waren, het onderscheid was nogal moeilijk te maken – maakten niet langer dat je ineengedoken over straat ging, om maar niet op te vallen.

De vrijheid stelde haar in staat om rechtop en zonder angst over het strand te lopen. Maar ze was nog niet verlost van haar oude achtervolgingsreflex.

Valérie was nu op zo'n tien meter afstand van de meeuwen.

Ze vlogen plotseling op, waarschijnlijk verrast omdat ze haar niet hadden zien aankomen. Vervolgens doken ze weer met een hoop kabaal naar het zand, soepel en vastberaden, omdat hun bezigheid het waard was om alle gevaren te trotseren. Zodra de vogels op hun mysterieuze schat zaten (toen ze waren opgevlogen dacht Valérie een boomstam te onderscheiden), verdrongen ze elkaar met hun dreigende snavels, krijsend van ongenoegen, en gingen ze elkaar met wijd uitgespreide vleugels te lijf. Als je ze zo bezig zag, leek hun razernij eerder moordlustig dan bedoeld om te overleven. De meeuwen imiteerden de oorlogsvoering van mensen, hoe onverklaarbaar ook, net als de kinderen die ze op straat tegenkwam en die soldaatje speelden in een meer dan realistisch decor.

Zijn de vogels, na de mensen, nu ook al gek geworden?

Het baasje van Gus (die nog altijd op het zand lag en haar met angstige ogen volgde) bleef stilstaan om de vreemde razernij te observeren. Maar opeens werd Valérie geprikt door de ijzige doorn, precies onder in haar ruggenwervel, van een vluchtig beeld. De ingespoten kou trok door haar lijf omhoog tot aan haar lippen die min of meer onbewust fluisterden, als verdoofd door de gruwel die ze nog niet kon benoemen: *Dit kan niet waar zijn.*

‘Dit kan niet waar zijn.’

Deze zin had alle samenhang verloren. Het idee dat iets niet waar kon zijn was door de aard van de mens geschonden en verminkt. De bommen op de bevolking. De vrouwenlichamen die door de soldaten waren achtergelaten in het puin van hun seksuele driften. De kinderen die hun uitgemergelde armpjes door de tralies van een treinwagon staken...

Niets was onmogelijk geworden. De oorlog had ook de woorden verwoest.

Toch sprak ze de zin nog een keer uit, onbewust, als een pavlov-reactie op een basaal gevoel van wanhoop.

De eerder gegooide stok lag aan haar voeten. Ze pakte hem trillend op en deed nog een paar stappen dichterbij. De geur sloeg meteen zodanig op haar zintuigen dat ze vooroverboog om de inhoud van haar maag te legen. Maar de spasmes leverden slechts gal op. Toen de pijn was weggetrokken richtte Valérie zich weer op, veegde met de rug van haar hand de tranen weg die waren ontstaan door de spiersamentrekkingen, en staarde woedend naar het leger voor haar. *Het zijn maar vogels*, bleef ze herhalen om zichzelf moed in te spreken, *je hebt veel ergere dingen doorstaan en overleefd, kom op, alleen meer even kijken of het waar is...*

Ze zwaaide met de stok in de lucht en begon, schreeuwend zo hard als ze kon, naar de meeuwen te rennen.

Tientallen vogels begonnen meteen verwoed met hun vleugels te klapperen, stegen op in een gezamenlijke vlucht en verschansten zich in de verte, waarbij ze een hard gekrijs uitstootten ten teken van hun ongenoegen. Enkele overmoedige exemplaren namen

maar een klein beetje afstand en keken, trappelend op hun dunne poten, nieuwsgierig naar Valérie, op zo'n twee à drie meter van het lichaam dat door het verdwenen vederen doodskleed zojuist onthuld was.

‘Mijn god,’ fluisterde ze bij het zien van het gehavende lijkje.

Er ontbrak een arm, evenals het onderste deel van een been. Het gezicht lag in het zand gedraaid. Lang, plakkerig haar, als algen, bedekte haar schedel. Haar doorschijnende huid was bezaaid met wonden, die ongetwijfeld waren ontstaan door de pikkende snavels of door aasetende vissen.

De jonge vrouw liep langzaam achteruit. Ze wierp een korte blik naar links, in de richting van de gebouwen, op zoek naar iemand om naartoe te vluchten. Ze had graag om hulp willen kunnen schreeuwen, maar het lukte niet. Haar hersenen konden nog net de meest essentiële informatie doorgeven: dat ze zich moest verwijderen van dit kinderlijk.

Toch werd haar aandacht getrokken door een snelle beweging rechts van haar. De beweging kwam uit de lucht.

En dook naar de zee.

En steeg weer op.

Valérie wilde zich niet omdraaien om de reden van deze dodendans te achterhalen. Ze had van dit strand willen wegvluchten om niet langer de rauwe kreten te horen die haar uitnodigden om in de verte te kijken. Maar ze had er de kracht niet voor. Dus draaide ze zich langzaam naar de rotsachtige contouren van het eiland, met nieuwe tranen in haar ooghoeken, en observeerde de vogels.

De zwerm meeuwen had zich opgesplitst in meerdere groepen die beurtelings op verschillende plekken hetzelfde ballet opvoerden. De vogels stortten zich in duikvlucht naar beneden om zich te voeden, gestoord bij hun feestbanket door de branding die riskante aanvallen deed en hun buit toetakelde.

Zo dreven er, soms door de golven aan het oog onttrokken, dan weer zichtbaar, onder het gepik van de hongerige zeevogels, nog meer stoffelijke overschotten naar het strand. Vijf, zes, negen... Een tiental bundels van vlees en bot dook op uit het koude water,

allemaal abnormaal opgezwollen door het gas uit de organen die in staat van ontbinding verkeerden, allemaal gedeeltelijk opgegeten door de lijkenpikkers.

‘Mijn god...’

Toen een tweede lichaam voor haar voeten strandde (dat wil zeggen, niet echt een lichaam, eerder een romp zonder benen), en een spookachtig gezicht haar aanstaarde met lege oogkassen, begon Valérie, met Gus op haar hielen, in de richting van de boulevard te rennen.

En achter haar, als een echo van haar eigen innerlijke geschreeuw, verbraken tientallen hongerige snavels de stilte met hun spottende gekrijs.

SANDRINE
NOVEMBER 1986

Daar sta ik dan, met mijn voeten in de stront.

Sandrine bestudeerde met een spijtig gezicht haar sneakers, die voor de helft waren weggezakt in een mengsel van modder en koeienpoep. Ze bedacht dat ze ze diezelfde ochtend had aangetrokken, smetteloos wit. En nu, midden in dit weiland dat ze in was gelopen zonder te kijken waar ze haar voeten zette, kon ze het logo aan de zijkant met moeite onderscheiden.

‘Begrijp je, ik heb niets gehoord. Niets. Dat hebben ze vannacht gedaan.’

Sandrine keek naar de boer die, een paar meter voor haar (en verstandig genoeg op hoge rubberlaarzen), met een dikke wijsvinger naar de kudde koeien wees die achter een omheining van prikkeldraad stond.

‘Wat zei de politie?’ vroeg ze terwijl ze de dieren fotografeerde.

‘Dat het waarschijnlijk kwajongens waren. Dat ze dat voor de lol gedaan hebben... Maar hoe ga ik dat doen, met de markt?’

‘De markt?’

‘Ja, de veemarkt die over een week plaatsvindt,’ verduidelijkte hij met een licht accent. ‘Het zijn melkkoeien. Waren ze voor het vlees geweest dan had ik ze nog kunnen verkopen, voor minder, natuurlijk... Maar nu wil niemand ze meer. Niet met dat op hun vacht... Wie gaat de schade vergoeden?’

Niet met dat op hun vacht...

Kruisen.

Slordig met een spuitbus op de flanken van een tiental beesten gespoten.

Hakenkreuze.

Gekantelde swastika's.

Hakenkruisen.

De journaliste voelde haar pols branden. De striemen in haar huid gloeiden, goed verscholen onder de brede leren armband. Ze slikte en verdreef de bittere smaak die in haar herinnering opkwam.

‘Ik weet het niet, meneer Wernst. De verzekering?’

‘Pff... die zal me nog geen tien procent van de waarde uitkeren. Kom, laten we teruggaan,’ stelde de boer voor, ‘de wolken voorstellen weinig goeds. Nou, nou, je zit lekker onder!’

Sandrine draaide met haar enkels om haar schoenen langs een pluk gras te wrijven en op die manier zo veel mogelijk stront weg te vegen. Ze nam zich voor om een paar rubberlaarzen in haar auto te zetten voor de volgende keer dat ze op pad gestuurd zou worden om net zo'n opmerkelijke primeur als deze te verslaan...

En dan te bedenken dat ik nauwelijks drie weken geleden nog door de hoofdstad struinde en ervan droomde journalist te worden voor een grote krant...

De oude man (in de zestig, misschien ouder, al was het moeilijk om de leeftijd te schatten van een gezicht dat was getekend door het werk op het land en met het vee) ontkurkte een fles witte wijn, pakte een bord met vleeswaren uit de ijskast en zette alles op een stevige eikenhouten tafel. In de ruimte hing een geur van zweet en natte kleding, die enigszins gemaskeerd werd door de stank van verbrand hout die uit de haard kwam. Toen ze haar sneakers had uitgetrokken, die buiten op de mat bleven wachten als een hond die te smerig is om binnen te mogen komen, ging Sandrine voor het vuur staan om zich op te warmen.

‘Mijn artikel zal morgen verschijnen,’ zei ze, terwijl uit de keuken geluiden van vaatwerk klonken. ‘Hebt u een abonnement op onze krant?’

‘Nee. En ik heb nauwelijks tijd om naar het dorp te gaan.’

‘Dan kom ik hem u brengen,’ beloofde ze. ‘Ik hoop dat mijn stuk de tongen los zal maken.’

‘Denk je dat nou echt?’ vroeg Frank Wernst spottend, terwijl hij de kamer weer in kwam met borden, glazen, een groot rond brood en messen.

Nee, natuurlijk niet. Niet hier, niet in deze streek. Niet te midden van ruïnes en lijken, moest Sandrine toegeven.

‘Laten we gaan zitten, hier, dit is goeie wijn.’

Ze nam ook plaats en pakte het glas dat de man tegenover haar aanreikte. Ze had een vreemde gewaarwording. De gewaarwording dat ze deze man al eens was tegengekomen. Hetgeen onmogelijk was, want ze was pas twee weken in Normandië. *Misschien in het dorp, bij de bakker of de slager,* dacht ze, terwijl ze het bord met worst, paté en rilette bekeek dat voor haar stond.

‘Alleen met een volle maag kunnen je hersenen op volle snelheid draaien,’ zei hij ter verdediging bij het zien van haar aarzeling.

‘Het is pas tien uur ’s morgens...’ merkte Sandrine op.

‘Tijd is een relatief begrip. Voor jou is het pás tien uur. Maar ik ben al vanaf vijf uur op het land bezig, mijn halve werkdag zit er al op. Tijd om een hapje te eten, dus.’

Sandrine gaf zich gewonnen. Ze besmeerde een dunne snee brood met paté en dronk de wijn waar ze zichtbaar van genoot. Frank zat vol toewijding te kauwen. Hij schonk zich een tweede glas in, bood haar ook aan en zette met een ernstig gezicht de fles weer neer.

‘Weet je, de oorlog verdwijnt nooit. Hij is er altijd,’ zei hij, waarbij hij met zijn wijsvinger naar zijn rechterslaap wees. ‘Daar hoeven die ettertjes me niet aan te herinneren door mijn koeien te beschilderen. Hij is elke nacht bij me. Er is geen trouwere levenspartner dan de oorlog. Als je die ontmoet is het voor altijd...’

‘Het spijt me, meneer Wernst.’

‘Ik weet het, ik weet het. Het spijt ons allemaal.’

‘Hoe... Hoe bent u hier terechtgekomen?’

‘Dat is heel simpel, ik kwam naar Frankrijk om de slechtst denk-

bare reden: de oorlog. En ik ben gebleven om de best denkbare reden: de liefde.’

‘Echt waar?’

‘Ja. Een jaar voor de bevrijding raakte ik in de ban van een Parijse dame. Maar we moesten het geheim houden. Een Duitse soldaat en een Franse vrouw, dat zag men niet graag... We hebben rondgezworven, en toen de geschiedenis uit het geheugen was gewist hebben we ons hier gevestigd. Dat is een jaar of tien geleden.’

‘U woont alleen?’

‘Ja,’ antwoordde hij zonder verdere toelichting.

Sandrine liet haar blik door de ruimte glijden: een oude bank, meubels van donker hout, een schilderij, een versleten kleed, oude, ingelijste foto’s. Geen televisie en geen telefoon. Wat boeken uit het interbellum in een geïmproviseerde kast. Deze boerderij leek stil te zijn blijven staan in een onzekere tijd. Zoals de soldaat in afwachting van een staakt-het-vuren leek het huis bewegingloos, angstig, alsof het niet voor- of achteruit durfde te gaan, en weigerde om zich open te stellen voor zijn tijd, voor muziek, voor zondagavondseries, voor het lezen van andere, actuelere, minder oorlog gerelateerde literatuur, uit vrees voor een of andere vernietigende kracht die was voorspeld door de kruisen op de koeien.

Tien minuten later bedankte Sandrine Frank met de belofte een helder artikel te schrijven, zodat geen enkele lezer iets anders dan begrip zou voelen voor deze zaak. Ze had nog meer willen zeggen, iets persoonlijkers, over de plicht om de herinnering levend te houden, over de gruwelijkheid van de oorlog, over die verboden liefde tussen een soldaat en een burger, maar ze had er de moed niet voor. Enerzijds omdat ze het niet gepast vond om de onderwerpen aan te snijden die ze alleen kende uit de geschiedenislessen. En anderzijds omdat ze nog altijd dat vreemde gevoel had deze boer al eerder gezien te hebben. Ze had geen idee waarom, maar ze wist dat het lichte gevoel van onbehagen pas zou verdwijnen als ze dit huis verlaten had.

Sandrine bukte zich om haar sneakers aan te trekken, waarna ze de voordeur achter zich dichttrok. Haar beweging stokte toen ze

zag dat ze door de oude man waren schoongemaakt, ongetwijfeld toen hij in de keuken was. Ze moest glimlachen om deze bescheiden attentie, en ze kreeg zin om terug te gaan en hem te bedanken.

Maar plotseling popte er weer een gevoel van *déjà vu* op, als een maïskorrel in hete olie. En die gedachte, hoe absurd en ongefundeerd ook, maakte dat ze zonder haar veters te strikken haar Peugeot 104 in vluchtte.

3

SANDRINE NOVEMBER 1986

Sandrine bereikte het piepkleine, lokale kantoortje van de krant midden in het dorp, niet ver van het marktplein. Het belletje dat klonk bij binnenkomst attendeerde Vincent op haar entree. Hij keek op van zijn schrijfmachine, nam een trek van zijn sigaret, drukte hem uit in de asbak en stond op om zijn collega te begroeten.

‘En, die primeur?’ zei hij glimlachend, zich bewust van het feit dat een trip naar het platteland na een anoniem telefoontje eerder op een grap leek dan een buitenkans om het artikel van het jaar in de wacht te slepen.

Toch had Sandrine uit voorzorg de informatie geverifieerd bij de politie voordat ze zich ter plaatse begaf.

‘Heel grappig,’ zuchtte ze, terwijl ze haar jas uittrok, ‘ik kreeg in ieder geval wel een ontbijt dat zijn naam eer aandeed. En mijn schoenen zijn schoongemaakt.’

Toen hij haar zo’n twee weken daarvoor binnen had zien stappen, met een koffer en een papiertje met het adres van haar bestemming, had Vincent een explosie in zijn maag gevoeld. Een harde klap, een aardshok die zich met golven uitbreidde en heimelijk het hart trof van deze uit het dorp afkomstige jongen. Zijn eerste woorden waren een halfslachtige poging geweest om een zin te vormen, woorden zonder onderlinge samenhang, omdat de naschok op dat moment ook zijn hersenen bereikte. Hij glimlachte (dat wil zeggen, hij dacht dat hij glimlachte, want toen hij voor

haar stond, met een verlamd lijf, was het voor hem totaal onduidelijk of zijn gezichtsspieren naar behoren reageerden), stak zijn hand uit en stelde zich voor, waarbij hij zijn uiterste best moest doen om zijn eigen voornaam niet te verhaspelen.

Sandrine was ontroerd door de onbeholpenheid en het vuurrode hoofd van Vincent.

In Parijs zou niemand haar met zoveel enthousiasme ontvangen hebben...

Sindsdien gaf Vincent haar in toenemende mate onopvallende signalen in een poging de aandacht te trekken van deze Parisienne (een exotisch wezen voor iemand die zijn hele leven in een afgelegen gehucht had gewoond).

Hij begon haar met veel plezier uit te leggen hoe het er bij de krant aan toeging (een onderwerp dat snel was uitgeput, want tot Sandrines komst werkten ze er maar met zijn tweeën, hij en Pierre, de leidinggevende van het kantoor), om verder te gaan met de introductie van het dorp en zijn bewoners. De jonge man beschreef haar allerlei bijzonderheden over het dagelijks leven: mensen naar wie je moest luisteren, degenen die je moest vermijden, goede adressen om een hapje te eten, leuke plekken om wat te drinken...

Er traden opeens veranderingen op in zijn dagelijkse routine als vrijgezel. 's Morgens bekeek de journalist zichzelf in de badkamer-spiegel met een nieuwe blik en meer aandacht. Het piepkleine appartementje boven een wolwinkel dat hij huurde was getuige van de fysieke transformatie van zijn bewoner. Het zag een beter geschoren, beter gekapte Vincent die geurde naar een onbekend parfum als hij naar zijn werk vertrok. Het hoorde hem neuriën en betrapte hem terwijl hij zonder enige duidelijke reden glimlachte.

De kleren die al dagenlang op een hoop lagen vonden hun weg naar de wasmand. De her en der verspreide bierflesjes verdwenen alsof ze slechts in Vincents fantasie hadden bestaan gedurende het lange jaar waarin hij niemand meer in zijn tweekamerwoning had uitgenodigd. Het strijkijzer werd weer in gebruik genomen, en de stofzuiger werd uit zijn winterslaap gehaald om de chipskrumels en shagtabak op te zuigen die op het tapijt waren blijven liggen.

Op kantoor gluurde de nieuwe Vincent continu naar Sandrine. Terwijl hij deed alsof hij zat te tikken of nadacht over de kop boven een artikel waaraan hij werkte, bestudeerde hij stiekem deze *deus ex machina*, die een onverwachte ontknoping was komen geven aan de tragedie van zijn liefdesleven. Toen hij haar die ochtend naar de boerderij van Wernst had zien vertrekken, moest hij bekennen dat hij nog steeds vrij weinig van zijn nieuwe collega wist. Ze hadden wat beleefdheden uitgewisseld, een beetje gekletst. Hij had nog niet de moed gehad voor de uitnodiging ‘je mag bij mij komen, dan gaan we zoenen en de liefde bedrijven op een schoon en comfortabel tapijt’, waarover hij ’s avonds voor hij in slaap viel vaak fantaseerde.

Het weinige wat hij wist kon in een paar zinnen worden samengevat: geboren in Parijs, waar het moeilijk was om een baan als journalist te vinden. Enig kind. Ze was graag alleen. De brede armband om haar linkerpols was een aandenken (aan wat? Op die vraag gaf ze nooit echt antwoord), en ja, misschien zou ze, als ze eenmaal gesetteld was, een keertje ’s avonds na het werk iets met hem gaan drinken.

De rest was het resultaat van zijn aandachtige observaties: ze was tamelijk lang, bijna een meter zeventig, had fijn, bruin haar, geknipt in een pagekopje, een hoekig en gelijkmatig gezicht, bedwelvende bruingroene ogen en borsten die, zo vermoedde hij, ondanks de dikke truien die ze droeg, net zo stevig en rond waren als de mooiste appels van Normandië. Er was hem nog iets opgeval- len: haar lippen. Vanaf zijn bureau zag hij ze regelmatig bewegen zonder dat er enig geluid aan ontsnapte. Sandrine zat de hele tijd geluidloos te praten, alsof haar gedachten niet in haar hoofd opgesloten konden blijven, maar tegen elke prijs via die stille, nauwe- lijks waarneembare bewegingen naar buiten moesten. En elke keer (dat wil zeggen, best vaak), wekte dit het verlangen bij hem op om ze te benaderen en te kussen...

‘En verder?’ herpakte hij zich, toen hij zich realiseerde dat hij wederom naar Sandrines mond staarde als een kind naar de etalage van een snoepwinkel.